

UCHWAŁA NR XXII/174/2021

RADY GMINY WINNICA

z dnia 1 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie art.18 ust.1 i ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2020 r., poz. 713 ze zm.), art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz.821 ze zm.) Rada Gminy Winnica uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Winnica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący Rady Gminy Winnica
/-/ Antoni Pieńkos*

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Winnica na lata 2021 - 2023

Rozdział 1

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy należy m.in. tworzenie 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest strategicznym dokumentem Gminy Winnica mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne. Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Winnicy. Podstawowym zadaniem GOPS jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej. Poza tym dodatkowym rozwiązaniem jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny swoim działaniem wspiera rodziny wychowujące dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, podnosi ich samoocenę, wzbudza wiarę we własne siły a także pomaga w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Wspomaga rozwój wszystkich członków rodziny, nie przejmując działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Działania na rzecz rodziny wynikają bezpośrednio z aktów prawnych, m.in.:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rozdział 2

Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Winnica

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym.

Na terenie gminy istnieją też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część osób wykluczonych społecznie to osoby podlegające uzależnieniom głównie od alkoholu.

W związku z wprowadzeniem programu „Rodzina 500 +” oraz innymi świadczeniami sytuacja w rodzinach w ostatnich latach uległa poprawie. Przyczyniło się to w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym.

Z roku na rok wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców opiekunów i dzieci.

Trzeba podkreślić, że same świadczenia socjalne, bez odpowiednich programów, pozwalających wyjść z grupy marginalnej, nie przyniosą oczekiwanych efektów długoterminowych. To pracownicy socjalni są osobami, które umiejętnie zdiagnozują problemy, a następnie dążą do wyrównania ich szans wśród społeczeństwa.

Gminę Winnica według stanu na dzień 31.12.2020 r. zamieszkiwało 4154 mieszkańców.

Tabela nr 1: **Liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy (opracowano na podstawie danych ze sprawozdań resortowych GOPS w Winnicy).**

ROK	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS	Liczba osób w tych rodzinach
2019	286	426
2020	251	358

Tabela nr 2: **Przyczyny udzielania wsparcia - trudnych sytuacji życiowych rodzin pokazuje poniższa tabela (na podstawie danych GOPS w Winnicy za rok 2020).**

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin którym udzielono pomocy
1.	Ubóstwo	66
2.	Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	21
3.	Bezrobocie	65
4.	Niepełnosprawność	25
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	47
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego- ogółem	17
7.	Przemoc w rodzinie	1
8.	Alkoholizm	15
9.	Zdarzenie losowe	3
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0

Z powyższych danych wynika, że najczęściej pomoc udzielana była z powodu ubóstwa i bezrobocia. Znaczną grupę osób korzystających z pomocy stanowią osoby z długotrwałą lub ciężką chorobą, pozostające w stałym leczeniu specjalistycznym.

Tabela nr 3: Ilość wdrożonych oraz zakończonych procedur Niebieskich Kart w rodzinach w ostatnich latach (na podstawie danych GOPS).

ROK	Ilość wdrożonych niebieskich kart	Ilość zakończonych niebieskich kart
2018	3	6
2019	8	2
2020	7	7

W powyższych latach realizowane były również procedury Niebieskich Kart z poprzednich lat, dlatego w kolumnie III może wystąpić wyższa liczba niż w kolumnie II.

Tabela nr 4: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2018-2020(opracowano na podstawie danych GOPS)

ROK	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2018	11
2019	6
2020	7

Wraz ze spadkiem bezrobocia zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy GOPS, jednak w dalszym ciągu głównym dominującym powodem przyznania pomocy, aż dla 65 rodzin w 2020 r. było właśnie bezrobocie, w drugiej zaś kolejności ubóstwo, 66 rodzin. Sytuacja ta dotyczy osób samotnych, ale i nie tylko. Do grupy tej zaliczymy również rodziny emerytów i rencistów i rodziny niepełne.

Niepokojący jest także wysoki wskaźnik osób korzystających z pomocy GOPS, gdzie diagnoza środowiska wykazała problem nadużywania alkoholu przez członka rodziny. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wskaźnik ten utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. Z problemem alkoholowym łączą się inne problemy które pojawiają się w rodzinie, gdzie członek rodziny nadużywa

alkoholu. Jest to m. in. przemoc w rodzinie, ubóstwo, utrata pracy gdzie przyczyną był alkohol.

Działania skierowane do rodzin w formie prowadzonej pracy socjalnej, pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcie ze strony asystenta rodziny zapewne są istotnym czynnikiem, który ma wpływ na poprawę sytuacji rodzin. Prowadzona edukacja mieszkańców w zakresie m.in. rozwiązywania problemów wychowawczych jakie pojawiają się w rodzinie, zasad gospodarowania budżetem domowym, zasad dotyczących zdrowego żywienia dodatkowo wpłynęły na wzmocnienie roli i kompetencji rodziców w obecnie zmieniającej się rzeczywistości.

Rozdział 3

Zasoby gminy

Program Wspierania Rodziny w Gminie Winnica na lata 2021-2023 będzie służył realizacji gminnej polityki społecznej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 5: Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z gminy Winnica

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działania
1.	Urząd Gminy Winnica 06-120 Winnica ul. Pułtуска 25	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, wyprawek szkolnych, dowozy dzieci do szkoły.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy 06-120 Winnica ul. Pułtуска 25	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, wsparcie ze strony asystenta rodziny, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, współpraca z organizacjami pozarządowymi.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Winnicy ul. Pułtуска 25	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, motywowanie osób nadużywających alkohol do podjęcia leczenia, dofinansowanie programów profilaktycznych realizowanych dla dzieci w szkołach, przedszkolu, dofinansowanie pobytu na koloniach dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, dofinansowanie programów profilaktycznych realizowanych w ramach wyjazdów i wycieczek szkolnych dzieci i młodzieży. działania edukacyjne na rzecz mieszkańców gminy.
4.	Zespół Interdyscyplinarny w Winnicy 06-120 Winnica ul. Pułtуска 25	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące do podjęcia leczenia, kierowanie sprawców na terapię, rozmowy z osobami doznającymi przemocy, udzielanie wsparcia kierowanie do specjalistów, informowanie o ofercie pomocowej, kierowanie wniosków z zawiadomieniem o przestępstwie do Prokuratury, współpraca z Posterunkiem Policji w Pokrzywnicy.
5.	Placówki oświatowe z terenu gminy Winnica	Działalność edukacyjno- wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci.

6.	Gminna Biblioteka Publiczna 06-120 Winnica ul. Szkolna 2	Organizowanie dzieciom czasu wolnego w okresie ferii i wakacji, (Lato z Biblioteką, Zima w Bibliotece, Dzień Dziecka, Walentynki, Andrzejk) -Bezpłatny dostęp do Internetu oraz faksu, dla wszystkich mieszkańców gminy Winnica w godzinach pracy biblioteki (pięć stanowisk komputerowych), -Pomoc dla dzieci i młodzieży w odrabianiu lekcji i poszukiwaniu materiałów informacyjno-edukacyjnych.
----	---	---

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 4

Założenia Programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Winnica na lata 2021-2023 jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych.

Rozdział 5

Cele Programu

Cel główny to stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Winnica.

Cele szczegółowe:

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny
- 2) Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.
- 3) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.
- 4) Wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozdział 6

Zadania programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w Gminie Winnica został przedstawiony w formie Tabeli nr 6.

Tabela nr 6: Harmonogram Programu

Lp.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) Udział w kampaniach, konferencjach, seminariach promujących wartość rodziny (nauczycieli, pracowników GOPS, rodzin z gminy Winnica) 2) Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej na rzecz rodziny (zapewnienie zaplecza lokalowego oraz kadrowego). 3) Udział w Projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych w tym rządowych i ze środków UE mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia. 4) Udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2021-2023	Wszystkie podmioty	- Ilość konferencji, seminariów, ilość artykułów w prasie, informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Winnica, ilość plakatów, ulotek- utworzenie strony internetowej GOPS wraz z zakładką na Program
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	I. Praca z rodziną: 1) konsultacje i poradnictwo psychologiczno – pedagogiczne dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, wsparcie specjalistyczne dla rodzin wielodzietnych, działania edukacyjne na rzecz walki z przemocą organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców, organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących komunikacji w małżeństwie, pomoc specjalistyczna dla osób uzależnionych, poradnictwo dla rodzin borykających się z trudną sytuacją materialną 2) systematyczna praca socjalna z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami poprzez tworzenie indywidualnych programów naprawczych (kontrakty	2021-2023	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych w punkcie konsultacyjno-informacyjnym, ilość zatrudnionych specjalistów na terenie gminy Winnica, ilość dzieci dożywianych w szkołach, ilość rodzin, którym przyznano pomoc finansową, - ilość kolonii, wyjazdów, itp.- liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi, -liczba grup wsparcia, - ilość rodzin objętych przez asystenta rodziny, -ilość rodzin wspierających, - ilość kontaktów socjalnych,

		socjalne) dla rodzin; 3) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej: -pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w szkołach,- udzielenie pomocy w formie zasiłków, monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin poprzez kontakt i współpracę z podmiotami świadczącymi usługi medyczne; 4) organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia w formie kolonii, zimowisk, wycieczek, wyjazdów, spotkań , imprez, zajęć świetlicowych. 5) usługi opiekuńcze i specjalistyczne; 6) tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, II. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: Wsparcie ze strony asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej poprzez zapobieganie sytuacjom oddzielenia dzieci od rodziny, pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.			
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia ,GOPS, sądów, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Winnicy, Zespołu Interdyscyplinarnego w Winnicy, organizacji pozarządowych, parafii oraz innych instytucji; 2) stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej; 3) współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 4) doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny ,rodzin wspierających oraz innych specjalistów).	2021-2023	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba szkoleń, spotkań, konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 7

Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) rodziny wykluczone społecznie,
- 2) rodziny przeżywające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 4) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- 5) wszystkie rodziny w zakresie realizacji programu w części dotyczącej profilaktyki.

Rozdział 8

Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami i uzależnieniami, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Rozdział 9

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy Winnica,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Winnicy,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Winnicy,
- Policją,
- Sądem i kuratorami,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtuskach,
- Organizacjami pozarządowymi,

Rozdział 10

Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) środki własne gminy:
 - a) zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Winnicy na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
 - b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) dotacje z budżetu państwa.
- 3) środki pozabudżetowe.

Rozdział 11

Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy w celu oceniania czy Program osiąga założone cele. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy będzie, co roku przedkładał Radzie Gminy Winnica sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

*Przewodniczący Rady Gminy Winnica
/-/ Antoni Pieńkos*